

Н.А. Волинець, студ., III курс, гр. ОА-75к
Науковий керівник – к.е.н., доц. В.О. Іваненко
Житомирський державний технологічний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних ринкових умовах господарювання є актуальними проблеми формування фінансових результатів діяльності підприємств. Вони торкаються такого життєво важливого аспекту, як вільна орієнтація у фінансовому житті суб'єкта господарської діяльності, що дає можливість планувати подальший розвиток, визначати поточне положення справ, ідентифікувати причини виникнення тієї чи іншої ситуації.

Ефективність діяльності підприємства багато в чому залежить від того, наскільки швидко і правильно воно орієнтується у ринкових відносинах. Тому особливої важливості та необхідності набуває аналіз фінансових результатів, як основної умови життєдіяльності підприємства та його ефективного розвитку на конкурентному ринку.

Вчасний та об'єктивний аналіз фінансових результатів сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємств, найбільш раціональному та ефективному використанню основних фондів, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, усунення зайвих витрат.

Слід вказати на те, що аналіз фінансових результатів діяльності підприємств є важливим засобом підвищення конкурентоспроможності підприємства, цей факт набуває все більшого значення в умовах ринкової економіки. Здійснення якісного аналізу фінансових результатів дає відповіді на питання, що пов'язані з вирішенням проблем підвищення ефективності діяльності та забезпечення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Заслужовують на увагу напрацювання сучасних українських вчених-економістів, які присвятили свої праці дослідженню проблем економічного аналізу фінансових результатів, таких як І.А. Бланк, Ф.Ф. Бутинець, Ю.А. Верига, С.Ф. Голов, Н.М. Ткаченко, Г.В. Савицька, П.Я. Попович, Є.В. Мних, С.З. Мошенський, О.В. Олійник, А.Д. Шеремет.

Під аналізом фінансових результатів діяльності слід розуміти комплекс дій щодо вивчення результатів практичної роботи підприємства за певний період, з метою визначення ступеня ефективності використання всіх ресурсів, виявлення можливих недоліків в управлінні та надання необхідної інформації для оперативного керівництва для підвищення результативності діяльності підприємства.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства передбачає дослідження динаміки та структури фінансових результатів його діяльності, дає змогу визначити чинники, що вплинули на формування величини чистого прибутку або збитку підприємства, і є важливою складовою частиною механізму управління позитивним фінансовим результатом підприємства.

Результати досліджень показують, що більшість дослідників, зокрема М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк, М.Р. Ковбасюк, Є.В. Мних та ін. [1, С. 172; 2, С. 234; 3, С. 119] виділяють такі завдання, які необхідно вирішити, проводячи аналіз фінансових результатів:

- визначення резервів зростання прибутку та рентабельності, розробка рекомендацій щодо їх впровадження;
- визначення спрямованості та розміру впливу окремих чинників на суму прибутку і рівень рентабельності;
- систематичний контроль за формуванням прибутку, зміною динаміки прибутку, виконанням планів одержання прибутку;
- виявлення впливу на фінансові результати зовнішніх факторів і внутрішніх факторів.

Крім того, Г.В. Савицька зазначає, що до важливих завдань аналізу фінансових результатів слід віднести:

- вивчення можливостей одержання прибутку відповідно до наявного ресурсного потенціалу підприємства і кон'юнктури ринку;
- оцінювання якості прибутку;
- підвищення рівня прибутковості бізнесу;
- оцінювання роботи підприємства з використанням можливостей збільшення прибутку і рентабельності [4, С. 274].

П.Я. Попович і Г.О. Крамаренко зауважують про важливість аналізу порогу прибутку [5, С. 341; 6, С. 328].

Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній і С.З. Мошенський, О.В. Олійник приділяють увагу дослідженню напрямів, структури, ефективності використання прибутку [7, С. 356; 8, С. 514].

Узагальнивши існуючі підходи науковців до порядку здійснення аналізу фінансових результатів, вважаємо за необхідне виділити такі етапи їх аналізу:

- аналіз обсягів, динаміки та структури фінансових результатів;
- оцінка впливу факторів на фінансові результати від різних видів діяльності;
- аналіз взаємозв'язку «витрати–обсяг–прибуток»;
- аналіз показників рентабельності;
- аналіз розподілу та використання прибутку підприємства, його впливу на фінансовий стан;
- аналіз резервів збільшення прибутку та підвищення рентабельності.

Під час оцінки фінансових результатів, як правило, використовується такий інструментарій:

– «горизонтальний» аналіз фінансових результатів діяльності – дослідження змін кожного показника за поточний період, що аналізується;

– «вертикальний» аналіз показників – дослідження структури відповідних показників і їх змін;

– «трендовий» аналіз – дослідження в загальному вигляді динаміки зміни показників фінансових результатів діяльності за звітний період;

– відносні показники для розрахунку показників рентабельності, точки беззбитковості тощо.

На основі результатів аналізу створюються об'єктивні умови для підвищення ефективності управлінських рішень, прийнятих виходячи з обґрунтованої облікової та аналітичної інформації, для планування й прогнозування фінансових результатів, збільшення прибутковості, забезпечення стабільного фінансового стану.

Розглядаючи шляхи вдосконалення методики аналізу фінансових результатів, слід звернути увагу на перспективи подальших досліджень фінансових результатів з урахуванням основних положень концепції розвитку і взаємозв'язку капіталу, прибутку та активів, в яких вони втілюються, що дозволить системно і комплексно вивчати результати діяльності суб'єктів господарювання та виявляти потенційні резерви їх поліпшення.

Список використаної літератури:

1. Економічний аналіз : навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін. ; за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К. : КНЕУ, 2003. — 556 с.
2. Ковбасюк М.Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств : навч. посібник / М.Р. Ковбасюк. — К. : Скарби, 2001. — 334 с.
3. Є.В. Мних Економічний аналіз : підручник / Є.В. Мних. — К. : Знання, 2011. — 630 с.
4. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібник / Г.В. Савицька. — К. : Знання, 2004. — 654 с.
5. Попович П.Я. Економічний аналіз суб'єктів господарювання : підручник / П.Я. Попович. — Тернопіль : Економічна думка, 2001. — 454 с.
6. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент : підручник / Г.О. Крамаренко. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 392 с.
7. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: теорія і практика: Підручник/ Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній ; за ред. проф. А.Г. Загороднього. — Львів : «Магнолія Плюс», 2006. — 428 с.
8. Мошенський С.З. Економічний аналіз : підр. для студ. екон. спец-й ВНЗ / С.З. Мошенський, О.В. Олійник ; за ред. д.е.н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки Укр. Ф.Ф.Бутинця. — Житомир : ПП «Рута», 2007. — 704 с.